

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna številka 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člane izvod
po 60 para.

Oglasi po dogovoru.

Depisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ)

Zadružništvo in strokovne organizacije.

V zadnjem »Delavcu« smo se obširno bavili z gospodarskimi vprašanji. V članku: »Sodelovanje strokovnih in gospodarskih organizacij« smo pojasnili kakšno stališče zavzemajo strokovne organizacije k gospodarskim organizacijam. Iz tega članka je razvidno, da strokovne organizacije ne podcenjujejo dela na gospodarskem polju, temveč so nasprotno na njem tudi same silno zainteresirane.

V drugem članku: »Delavske banke« smo pa videli, kako streme strokovne organizacije po drugih državah da bi se tudi same uveljavile na gospodarskem polju. Sicer se to za strokovne organizacije še čisto nova in neraziskana pota, vendar je gospodarski položaj tak, da bodo morale strokovne organizacije tudi na tem polju osvajati postojanke.

Višek koncentracije kapitala predstavljajo v današnjih časih banke. Strokovne organizacije nimajo več toliko opravka z posameznimi delodajalci temveč stoje nasproti trdno sklenjenim bančnim koncernom. Razumljivo je torej, da bodo morale strokovne organizacije preurediti svojo taktiko primerno temu novemu položaju.

V istem položaju so zadružne organizacije, zlasti produktivne zadrug. Tudi one nimajo vzdržati konkurenčnega boja s posameznimi podjetji, temveč z bančnimi koncerni, ki financirajo ta posamezna kapitalistična podjetja.

Odbor naše Strokovne komisije je že pred nekaj meseci o tej stvari razpravljal.

Te razprave so pokazale, da razsaja tudi v Sloveniji bančna kuga, ki tesno koncentriira delodajalce v enoten blok. Zato je bilo sklenjenih nekaj ukrepov, ki imajo ojačiti fronto delavskih organizacij.

Velika večina denarnega kapitala v Sloveniji je vložena po raznih bankah in drugih kapitalističnih denarnih zavodih. Tudi delavskega denarja je mnogo poleg. V Sloveniji se izplača letno kakih 800 milijonov dinarjev na mezdah. Če računamo, da gre 10 odstotkov od te vsote v hranilnice in banke, kot vloge za slabe čase ali starost potem lahko rečemo, da dobe ti kapitalistični zavodi kar direktno od delavskih plač kakih 8 milijonov dinarjev letnih vlog.

Varčevanje na račun brezposelnih.

V pretečenem tednu je poročalo časopisje, da bo ministertvo za socialno politiko opustilo nekaj krajevnih borz dela, obenem pa tudi njihov centralni urad, to je Osrednjo borzo dela v Beogradu. To se bo izvršilo, tako utemeljujejo zato, da se štedi in varčuje.

Seveda se ni nihče vprašal: kakšne posledice bo rodilo tako varčevanje. — Kaj še, da bi se bil kdo vprašal, če ni morda na stotine proračunskih postavk, ki bi se lahko črtale, in če bi se črtale, bi bil to blagoslov za delovno ljudstvo.

Vpijejo vedno: produkcijo je treba dvigniti, delavnost je treba oživeti, pa bodo nastopili boljši časi. Konsolidirale se bodo gospodarske prilike, razeveltela bo trgovina, razširila se industrija, obrt, s tem pa bo prišlo v državo tudi blagostanje, najsigurnejši temelj dobre države.

Sicer je resnica, da se v sedanjih razmerah ne hrani tako kot v normalnih, vendar, če znašajo ti prihranki samo 4 ali samo 2 milijona letno jih je večna škoda nalagati v tiste zavode, ki izrabljajo potem svojo denarno moč v boju proti proletariatu.

Zato je treba na tem polju zastaviti svoje sile. Delavske prihranke v delavske zavode, to mora biti parola vseh delavskih organizacij.

Pa je še tudi drug razlog, ki sili delavske organizacije, da se morajo pričeti udeleževati čim najintenzivneje na tem polju.

Mi vidimo, da plačujejo kapitalistični zavodi svojim vložnikom komaj po 7 do 9 odstotkov obresti, dočim posojajo denar po 20 in 25 odstotnih obrestih. Tako vidimo, da se dogaja, da posodi banka denar, ki so ji ga vložili delavci proti 7 odstotnim obrestim delavskim zadrugam po 20 odstotkih, in povrh pa taka banka še zahteva hvaležnosti od tiste zadruga, da ji je denar sploh posodila.

Zato je pa treba ustanoviti delavske denarne zavode, ki bodo zbirali delavski denar, ki bodo ta denar pošteno obrestovali na drugi strani pa posojevali denar delavskim zadrugam po zmernih in poštenih obrestih.

Zlasti razne zavarovalnice zberejo letno velike množine delavskega denarja. Ga slabo obrestujejo in prav mnogokrat se zgodi da zavarovavec — ker je navaden delavec, ki si ne zna pomagati — je takrat ko bi imel imeti koristi od svojega zavarovanja je pa prikrajšan.

To so bili motivi, ki so privedli Strokovno komisijo do tega, da je sklenila organizirati lastno zavarovalnico in hranilnico, ki bo direktno vodena in kontrolirana po delavstvu samem. Vse je preskrbljeno, da bo poslovanje kar najbolj redno, točno in solidno, tako, da bodo imeli zavarovanci res koristi od nje, na drugi strani se bo pa posojal denar proti varnemu jamstvu delavskim zadrugam, zlasti onim produktivnim zadrugam, ki so pod okriljem strokovnih organizacij.

Pravila zavarovalnice bodo v par dneh potrjena, in poslovanje se bo takoj pričelo. S tem je pa storjen zopet velik korak, k ojačanju delavskih postojank.

V eni sapi pa jemljejo delavoljnim, delazmožnim priliko, da bi si poiskali delovne prilike in zasluzka.

Borze dela naj posredujejo delo onim, ki ga iščejo. Preko raznih privatnih izkoriščevalnic, ki so smatralo posredovanje dela za dobičkanosno obrt, je zakon o zaščiti delavcev ustanovil načelo: posredovanje dela je v interesu države, zato bodi posredovanje dela skrb države.

Temu načelu pa je treba dati življenja. Državne borze dela se morajo upostaviti tako, da bodo delavoljnim nezaposlenim po danih prilikah delo lahko oskrbele. Ker so minili časi, da je našel človek dela že pri sosedu, vsaj pa v isti fari, zato morajo biti borze dela razpredene po celi državi, skratka: državne borze dela morajo obvladati delovni trg.

Delovnega trga pa borze dela že v sedanjem obsegu niso obvladale. Vprašamo: Kako naj bo delovanje uspešno, če se sedaj krči in krajša to, kar je bilo itak nepopolno in nezadostno.

Poglejmo še, kako so bile dotirane in vzdrževane državne borze dela v Sloveniji. V letu 1923 je znašal proračun okoli 150.000 dinarjev, od tega zneska se je porabilo za pisarniške potrebe, najemnino, kurjavo itd okroglo Din 20.000.—

Na takih bagatelnih vsotah, nepriemernih za točno poslovanje, hočejo — varčevati. Ko že sedaj borze dela s tako dotacijo niso mogle izhajati in bi vedeli uradniki borz dela povedati kako čedne stvari.

Posledica takega namišljenega var-

čevanja bo še večja brezposelnost. Marsikdo, ki bi našel ob dobrem poslovanju borz dela zasluzek, bo ostal brez posla. Kaj to v današnjih časih pomeni, si izračunamo lahko na prstih. Brezposelni pa ne more živeti ob zraku in mrzli vodi. Preskrbe bo zahteval od države, občine. Mesto, da bi brezposelni preživljal sebe, družino, pa ustvarjal še nadvrednote, bo moral dobivati oskrbo od občine, države, vrhu tega pa še stradati.

Z ukinitvami borz dela bodo varčevali, produktivnost pa zanemarjali. Delavski razred zahteva kruha, zahteva zato dela. Če pa dela ne dobi, ga mora država oskrbeti. Oskrba nezaposlenih pa bo stala državo neprimerno več, kot pa vzdrževanje borz dela.

Železničarsko osebje v obupu.

Nikoli že niso bili železničarji v tako brezupnem položaju, kot so danes. In zakaj? Prvič za to, ker se prepirajo med seboj, namesto, da bi bili složni in drugič, ker je današnji delodajalec stokrat bolj brutalen, stokrat bolj brezobziren in stokrat bolj zakrknjen, kot je bil prejšnji. Tudi v stari Avstriji ni bilo železničarjem z rožicami poslano, toda tako niso stradali, kot stradajo v »osvojenih« državah, ki bi naj bila naša mati, ne mačeha! Hvala lepa za tako mater, katere otroci nimajo nobenih življenjskih pogojev več, ki beže, če le morejo od nje, kakor prebivalci Sodome in Gomore, ker se boje pekla, ki grede raje v — smrt, kakor da bi še nadalje prenašali tako suženjstvo. Železničarske družine žive danes mnogo slabše kot najslabše prostitutke. Prostitutke žive od enega sicer slabega in nečastnega poklica, železničarji pa si morajo danes iskati, poleg častnega poklica, mnogokrat še druge manj častne za nje in za njih delodajalca ponižajoče poklice, oni morajo odjedati drugim svojim tovarišem kruh s tem, da opravljajo v prostem času druga dela in tako pospešujejo brezposelnost in vlečejo tudi ostale delavce v prepad. Ne od danes, ne od včeraj, temveč tri leta že traja povečana beda železničarjev. Bilo je sicer v tem dolgem času sicer raznih akcij, ki so šle ali so saj skušale iti za tem, da bi se ta strašna beda vsaj omilila, toda vse zastoj. Vse akcije so zadele na trdo skalo reakcije in so se razblinile. In danes triumfira reakcija! Neki gospod Š. je pred kratkim izjavil deputaciji pri ljubljanski žel. direkciji: »Enkrat smo se vas bali, ampak danes se vas ne bojimo več!«

Ta odgovor je treba podčrtati, saj govori za cele knjige. V četrtek t. j. 14. februarja, ko to pišemo, bo šla zopet deputacija uslužbencev in delavcev

na ravnateljstvo bivše južne železnice v Ljubljani. Kaj bo dosegla... to si lahko razredno zaveden železničar na prste zračuni! Generali še nikoli niso vojne dobili brez armade in to dobre armade. Za to se pravi pogajati brez dobre in močne organizacije, hoditi po vodo z rešetom. Toda južni železničarji imajo še drug povod, če grede na ravnateljstvo.

Istim so bile deloma takoj po prevratu, deloma pa po »podržavljenju« južne železnice odvzete vse ugodnosti, ki so jo vživali že desetletja.

Takoj po prevratu jim je bila ukinjena personalna komisija za nastavljen osebje. Ravno tako centralni delavski odbor, ukinjena so bila vsa zastopstva osebja pri bolniški blagajni, pri zavarovalnici proti nezgodam, v skladiščih za živila. Nadalje so jim bile skrčene vozne ugodnosti, ki so sedaj še bolj restringirane. Železničar se ne sme več z brzovlaki voziti, samo še z osebnimi, in to pravico dobi še le po treh letih službe. Proste vozovnice za nakup živil so odpravljene, ravno tako personalne pošiljke. Količina režijskega premoga je skrčena na eno tretjino. — Boleznina je zmanjšana od 100 na 70 odstotkov.

Krona vsemu pa je zadnji in najnovjši čin reakcije, da je oropala železničarje sistema zaupnikov. Seveda, da to ni še vse, kar so železničarji pod novo ero izgubili, marveč je še mnogo manjših, za posamezne kategorije važnih stvari, ki so bile odvzete, katerih tukaj ne navajamo, ker bi nas predaleč peljalo.

Kaj bodo gospoda na ravnateljstvu na vse to odgovorili, bomo takoj železničarjem poročali. Prosimo pa jih in jih rotimo, da temu odgovoru primerno uredijo svoje postopanje.

Ujedinjenje rudarjev.

Od »Zveze rudarskih delavcev« (ZRD) v Trbovljah smo sprejeli resolucijo, ki je bila sprejeta na javnem shodu, na katerem se je obravnavalo vprašanje ujedinjenja rudarskega proletariata v enotno strokovno organizacijo.

Mi priobčujemo za enkrat to resolucijo brez vsacega komentarja. Povdariti pa moramo tudi pri tej priliki, da naša Strokovna komisija ni zamudila nobene prilike za zblizevanje in ujedinjenje delavskih mas, če so bile take akcije iskreno in resno mišljene. Mi smo žalibog doživeli že mnogo razočaranj,

vendar nismo in ne bomo zgubili izpred oči velevažnosti tega vprašanja.

Naša Strokovna komisija ima 2. marca svojo plenarno sejo, kateri bomo predložili to resolucijo v pretres. Ko dobimo na tej seji natančnejše direktive, bomo pa obširneje govorili. — Zaenkrat pa objavljamo resolucijo kakor smo jo sprejeli:

RESOLUCIJA.

Na javnem shodu dne 17. II. 1924 zbrani rudarji konstatirajo:

1. Da je poleg neorganiziranosti in indiferentnosti delavstva razcepljenost

glavni vzrok, da se je ofenzivi kapitala posrečilo delavstvu odvzeti po dolgih bojih pridobljene pravice.

2. Da se bo ofenziva enotnih kapitalistov toliko časa uspešno nadaljevala in da se bo materialen in socialen položaj delavstva toliko časa poslabševal, dokler se delavstvo ne bo v enotni fronti kapitala postavilo v bran v enotnih strokovnih organizacijah.

3. Da se vkljub temu, da si delavske mase žele enotnosti, doslej s strani centralnih inštancc ni dovolj resno poskušalo doseči prepotrebno ujedinjenje strokovnih organizacij in da so vsled zavlačevanja s strani centralnih inštancc še danes strokovne organizacije razcepljene.

Na podlagi gornjih konstatacij zahtevajo rudarji:

1. Da odbor Z. R. D. v Trbovljah obvesti takoj vse v poštev prihajajoče strokovne instance, da rudarji želijo in zahtevajo, da se postavi ena sama močna in enotna strokovna organizacija razredno zavednih rudarjev.

2. Da se pogajanje med posameznimi centralami ne vodijo samo

med odbori, ampak da se mora potek teh pogajanj za ujedinjenje sporočati tudi delavskim masam na shodih, da bo mogoče tudi širokim množicam delavstva sodelovati in soodločati pri tem najvažnejšem organizacijskemu vprašanju.

3. Da Z. R. D. takoj ukrene potrebno, da se lani prekinjena pogajanja z Unijo ponovno nadaljujejo in da Z. R. D. o poteku pogajanj poroča na shodih tudi masam.

4. Da bi se slišalo obe plati zvona, želimo, da se za razpravljanje teh vprašanj skicujejo skupni shodi z drugimi organizacijami, kjer bodo poročali lahko tudi njihovi zastopniki.

5. Pozivljamo člane drugih organizacij, da v interesu ujedinjenja podpirajo naše gornje zahteve pri svojih organizacijah.

Mase hočejo enotne organizacije in jo bodo postavile z voditelji ali preko njih.

Zivela enotna razredna strokovna organizacija!

Zivel razredni boj!

Delavsko gibanje.

Novi pokojninski zakon za rudarje v Franciji vsebuje določbe, da se vsem rudarjem, ki so najmanj 30 let delali v rudnikih in dosegli starost 55 let prizna letna pokojnina 2000 frankov. Udova po umrlem možu dobi polovico od te svote. Dosedaj niso imele vdove nobene pravice do pokojnine, ako ni mož izpolnil 30letne delovne dobe. Sedaj pa imajo pravico do pokojnine, ako je mož izpolnil najmanj 15 let delovne dobe. Pokojnina vdovam mož, ki so bili najmanj 16 let zaposleni v rudnikih znaša 373 frankov. Ta svota se za vsako nadaljnje leto službovanja poviša za 25 frankov, tako da dobi vdova, ako je mož umrl v 29. letu svojega službovanja 750 frankov letno. Po prejšnjem zakonu so imeli rudarji, kateri so delali najmanj 15 let, pravico le do delne pokojnine, in sicer za vsako službeno leto 12 frankov. Tako, da je delavec dobil po 15letni službi 180 frankov letno. K temu so se še izplačevali zadnji čas posebne druginjske doklade. Po novem zakonu pa dobi delavec po 15 letnem službovanju 700 frankov letno. Ta pokojnina se poviša za 50 frankov za vsako nadaljnje leto, tako da delavec dobi po 29letnem službovanju 1500 frankov letno. Razven tega določa novi zakon o vprašanju invalidne pokojnine. Invalidnost, katera onemogočuje rudarju nadaljno izvrševanje njegovega poklica, bo potom posebne komisije ugotovljena. In ako ta komisija to ugotovi, se mu po preteku 5 let službovanja prizna 1500 frankov letno invalidne pokojnine. Ako se pa po preteku 5 let zopet ugotovi, da je delanezmožnost rudarja trajna, se mu prizna popolna pokojnina v znesku 2000 frankov letno.

Tako v Franciji, pa pri nas? —

Angleški pomorci v stavki zmagali.

Angleški kapitalisti skušajo delati delavski vladi s tem neprilike, da so v mezdnih sporih nepopustljivejši kot kdaj poprej. Tako je prišlo že do dveh veli-

kih stavk. Podjetniki računajo, da bodo te stavke zmanjšale simpatije angleške javnosti za delavsko stranko. Tako je bilo tudi pri stavki pomorcev, ki se je ravnokar zaključila in to z lepo moralno zmago za delavstvo.

Angleška vlada je v tem sporu med obema strankama dolgo časa brezuspešno posredovala. Končno se je odločila za nenavadno, v zgodovini delavske mezdne politike popolnoma novo sredstvo. Odredila je, da se sestavi nevtraln razsodišče, ki naj po javni, vsemu občinstvu dostopni razpravi razsodi, kdo je kriv, da je do stavke prišlo in da ni mogoče priti do sporazuma.

Rezultat te javne razprave je imel nepričakovan uspeh. Vse občinstvo se je uverilo, da delavci stavke niso krivi.

Podjetniki so začeli pod vtisom javnega mnenja popuščati in še tisti dan je prišlo do sporazuma in nepričakovanega konca stavke.

Zakon v varstvo najemnikov so podaljšali na Angleškem še za leta 1925 do 1928. Stanovanja se smejo po tem zakonu podražiti največ za 25 odstotkov. Pri nas je stanovanjsko vprašanje še bolj akutno kakor v deželah z dobro valuto in vendar se pri nas vrši ljut boj proti zakonu o varstvu stanovanjskih najemnikov. Društva hišnih posestnikov v Jugoslaviji iz vse države so na primer vložila protest na narodno skupščino proti temu zakonu, dasi ve vsak lajik, da je tak zakon pri nas potreben in bi smeli zahtevati kvečjemu nekaj izprememb, ki so v izrazito škodo tudi najemnikom, ne le hišnim lastnikom. Med prvimi zahtevami bi bila ta, da državni nameščenci nimajo prednosti, pač pa da mora država za svoje nameščence sama zidati stanovanja.

Odbiti napad na Šurni delavnik.

Iz vesti, ki prihajajo iz Švice posnemamo razveseljivo vest, da se je proletariatu Švice pri ljudskem glasovanju za podaljšanje delovnega časa, ki se je

vršilo dne 17. februarja, posrečilo, ta napad odbiti.

Z 433.000 glasovi proti 318.000 je bil predlog Schultherss-a za podaljšanje delovnega časa nad 8 ur dnevno odklonjen.

S tem so švicarski sodrugi priporili zmago, ki nima samo lokalnega pomena, temveč znatno zmago, ki je mednarodnega značaja, za kaetro smo jim vsi hvaležni.

Vodstvo ruskih strokovnih organizacij je sklenilo, da odpošlje posebno komisijo v Anglijo, da prouči ustroj in delo angleških strokovnih organizacij. To dejstvo kaže, da je bilo naše upanje, da bodo omilili redni stiki med delavsko Anglijo in med delavsko Rusijo v svojih posledicah tudi razkol v delavskih vrstah pravilno.

Naše organizacije.

Železničarji.

Kongres Saveza železničarjev Jugoslavije. 20. in 21. aprila t. l. se bo vršil v Zagrebu III. redni kongres Saveza železničarjev Jugoslavije s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila.
2. Sprememba članskih prispevkov in podpor.
3. Položaj delavcev na državnih železnicah.
4. Stališče do zakona o železniškem osebju.
5. Akcija in taktika Saveza.
6. Volitev delegatov za kongres GRSJ.
7. Kongres Mednarodne transportne federacije.
8. Volitev odbora.
9. Predlogi.

Kongres se bo vršil v Zagrebu v saveznih prostorih v Petrinjski ulici 40. Podružnice Saveza naj o tem kongresu razpravljajo, prirejajo podružnična letna zborovanja, pretresajo vse točke dnevnega reda in centrali pošljejo redno obračune.

Vsi zaupniki in organizacije naj sodelujejo in podpirajo svojega zaščitnika Savez železničarjev Jugoslavije.

O ujedinjenju železničarskih organizacij. Uprava našega Saveza železničarjev je odredila vse potrebne korake, da stopi v ožje zveze z vsemi strujami železničarskega pokreta v državi, ki stoje na stališču razrednega boja. Z oziranjem na bedni položaj železničarjev in socialno politično reakcijo, ki jo ravno železničarji čutimo najbolj je stremel Savez za tem, da združi vse te struje v močno organizacijo, ki bi razpolagala s tako potrebno avtoriteto, kakor tudi dejansko močjo, tako moralno, kakor tudi številčno. Savez je prišel v ožje stike z bivšo nezavisno železničarsko organizacijo v Sloveniji in skupino v Sarajevu, ki pa nista niti v enem, niti v drugem strokovnem sklopu. Od teh organizacij pričakujemo odgovora, pod katerimi pogoji in kak način si one zamisljajo, da bi prišlo do ujedinjenja in kedar. Ako se bo od strani organizacij, o katerih meni Savez, da razumevajo

5. izjava učnega gospodarja, da se zavezuje vajenca v ročnosti svojega obrta poučevati in določilo, da je vajenec dolžan pridno in vestno delati v tem obrtu;

6. sprejemne pogoje glede učnine in morebitne plače, dalje glede hrane, stanovanja in obleke, glede učnega časa, takse za preskušnje in glede združne sprejemnine in oprosnine.

Najbistvenejše določbe pogodbe mora občinsko oblastvo, kjer je bivališče učnega mojstra vpisati v vajenčevo delavsko knjižico.

Obrtniki, ki se pri sprejemanju vajencev ne ravnajo po teh predpisih, zakrivijo prestopek obrtnega reda in so kaznjivi, učna pogodba pa je kljub temu veljavna.

V učni pogodbi se sme določiti poseben čas poskušnje (poskusna doba). Čas poskušnje ne sme presegati treh mesecev ter se vteje v učno dobo. Ako ni določen poseben čas poskušnje, veljajo prvi štirje tedni učnega razmerja

Helandska pomožna akcija za nemško otroke.

(I. G. B.)

Predsedstvi socialno - demokratske stranke in nizozemske strokovne zveze ste sestavili v maju leta 1923 komisijo, ki ima nalogo, omogočili otrokom organiziranih nemških delavcev bivanje pri nizozemskih delavskih rodbinah. Pri tem se je napravil pogoj, da sme ostati en otrok v oskrbi nizozemske delavske rodbine najdalje 8 mesece. Glasom poročila za leto 1923 posnemamo, da se je sprejelo v celoti 1423 nemških otrok v oskrbo pri nizozemskih sodrugih. V krogih delavskega gibanja se je nabralo okrog 5600 goldnarijev za obleko in obutev nemških otrok. V mesecu januarju je prišlo zopet 100 otrok. Daljni transport od 300 do 400 otrok se pričakuje.

vážnost te akcije, podvzeli potrebni koraki, da se sporazumejo železničarske organizacije na pametni in trenutno mogoči osnovi, potem bo ta sporazum za železničarje in za ves naš pokret značil velik napredek.

Sabotiranje naredb o delavskih mezdah. Po dolgi akciji, ki je šla za tem, da se sistem mizernih maksimalnih plač za železniško osebje zamenja s sistemom svobodne pogodbe, da pa plače delavcev ne smejo biti manjše od plač delavcev v privatnih podjetjih, je ministrstvo saobračaja končno izdalo naredbo, po kateri se ukinja stari način plačevanja in uvaja zahtevano svobodno pogodbo. Ta naredba je bila izdana še v avgustu lanskega leta, torej že pred pol leta, toda še do danes naredba ni bila izvedena niti za delavstvo na progah Južne železnice, niti za ostalo delavstvo. Delavstvo se najprej dolga leta za nos vleče, dokler se birokrati v ministrtvu in generalni direkciji ne odločijo, da se zahteve pomakne z mrtve točke, a ko se to zgodi, tedaj se pol leta na nekaj čaka in izdane naredbe se ne izvede. Da bi bila sramota še večja, vele gospodje v naredbi o izpremembi: »dosedanje plače delavcev niso odgovarjale niti interesom države, niti pravičnosti do delavcev.« Nasprotno, bilo je štedenje tako za državo, kakor za delavce preveliko. A kljub takim izjavam se to škodljivo štedenje vrši še nadalje in zavestno upropaščuje delavstvo in državo. Proti temu postopanju so protestirali predvsem sodrugi iz Slovenije na pokrajinski konferenci in zborovanju železničarjev v Mariboru, sklicanem po Savezu železničarjev Jugoslavije. Sprejete so bile resolucije, ki so bile poslana na generalno direkcijo in Delavski zbornici v Beogradu. Mi se tem resolucijam pridružujemo in odločno zahtevamo, da se izplačajo železničarjem povišice plač.

Premije na premog. Osebe, ki dela pri sesalkah, ne dobiva premij na premog, če tudi na drugi strani dobiva te premije gospodične, ki sicer pišejo o premogu, a z njim ne delajo. Uprava Saveza železničarjev je te 16. marca sklicala v Zagreb, Petrinjska ulica 40., pokrajinsko konferenco tega osebja, na

za čas poskušnje. V času poskušnje se sme enostransko in brez razloga razdreti učno razmerje.

Dolžnost vajenca in mojstra.

Vajenec mora biti svojemu učnemu gospodarju poslušen in zvest; dalje mora biti molčljiv in marljiv, mora se spodobno vesti in delati po mojstrovih navodilih. Zavezan je redno obiskovati obrtno nadaljevalne šole kakor tudi strokovne nadaljevalne šole, dokler popolnoma ne doseže učnega smotra.

Učni gospodar pa je dolžan v prvi vrsti skrbeti za obrto izobrazbo vajenca, navajati ga mora k marljivosti, k rednemu in poštenemu življenju, dovoljevati potrebni čas za posecanje obrtno-nadaljevalne šole, odnosno rednega šolskega pouka.

Prepovedano je rabiti vajence za zasebne posle zunaj delavnice.

Število vajencev pri poedinem mojstru določajo obrtne zadruge obvezno za vse člane zadruge.

Delavska zakonodaja v naši državi.

Odkodnina in druge posledice zaradi neupravičene razveze službenega razmerja.

Če delojemalec brez zakonitega vzroka pomožnega delavca predčasno iz službe odslovi, ali če zakrivi, da pomožni delavec predčasno iz službe izstopi, je dolžan dati pomožnemu delavcu plačo in druge pogoje jena užitke za ves čas odpovednega roka.

Nasprotno pa zagreši pomožni delavec, ki zapusti predčasno brez zakonitega vzroka svojo službo, prestopek obrtnega reda in se sme zaradi tega kaznovati. Obrtnik ima v tem primeru pravico zahtevati povračilo provzročene škode.

B. Učna pogodba in učno razmerje.

Vajenec se sme sprejeti v izučbo samo na podlagi posebne učne pogod-

be, ki se mora skleniti najksneje tekom prvih štirih tednov od dne, ko je bil vajenec sprejet. Učna pogodba se mora skleniti pismeno. En izvod učne pogodbe se mora poslati takoj po sklenitvi združnemu načelstvu, ako pa mojster ne pripada združgi, občinskemu oblastvu dotičnega kraja. Zdruga, odnosno občina upiše učno pogodbo v posebno zapisno knjigo.

Učno razmerje nastane torej na podlagi učne pogodbe, ki jo skleneta vajenec, odnosno njegov zakoniti zastopnik in učni gospodar. Učna pogodba je oproščena vseh taks in mora obsežati:

1. ime učnega gospodarja, obrt in bivališče;
2. ime, starost in bivališče vajenca;
3. ako je vajenec mladoleten, ime, poklic in bivališče staršev, varuha ali drugega zakonitega zastopnika;
4. dan pogodbe in koliko časa najtraja učno razmerje;

kateri bodo zastopniki izdelali za promije na premog svoje predloge in zahteve.

Savez železničarjev Jugoslavije podružnica Celje sklicuje za ponedeljek 10. marca t. l. ob pol 7. uri zvečer v gostilni pri Zelenem travniku svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva, tajnika, blagajnika in kontrole.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

Vsi člani naj smatrajo za dolžnost, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Ako bi občni zbor v navedenem času ne bil sklepčen, se vrši občni zbor pol ure pozneje brez ozira na število članov. — Odbor.

Rudarska stroka.

Seja načelstva Unije. Dne 10. februarja se je vršila širša seja načelstva Unije slov. rudarjev v pisarni Unije v Zagorju, ob navzočnosti vseh odbornikov razun enega člana načelstva, ter zastopnika strokovne komisije sodr. F. Uratnika.

Dnevni red: Letno poročilo a) načelnika, b) tajnika, c) blagajnika, d) revizije, e) organizacija, f) razno. Vsa ta poročila so se vzela soglasno na znanje, ter dala zaupnico blagajniku. V pretečenem letu 1923. je bilo prodanih znamk I. razreda 51.745. II. razreda pa 5.106. Skupno 56.851 znamk. Skupni dohodki v letu 1923 so znašali 203.800 Din 48 para. Izdatki pa 184.816 Din 11 para.

S tem se je dokazalo, da je Unija slov. rudarjev navzlic vsem napadom in obrekovanju od strani nasprotnikov, z svojo pravilno razredno bojovno taktiko, zavzela zopet na razmahu med rudarskim delavstvom Slovenije. In da je v doglednem času upati, da bo vse rudarsko delavstvo zopet razumelo, da ako se bo hotelo pravilno bojevati za svoje interese se bo moralo organizirati pri Uniji slov. rudarjev. Pri točki organizacija; se je po daljši in temeljiti debati sklenilo, da se bodo zastavile vse sile v to, da se naša organizacija v vseh ozirih izpopolni, kar bo v interesu vsega rudarskega delavstva.

Volitev načelstva II. rudarske skupine. V nedeljo, dne 24. februarja se je vršil občni zbor novo izvoljenih zaupnikov II. rudarske skupine v Trbovljah z običajnim dnevnim redom. Pri tej priliki se je zopet jasno pokazala vsa razredna zavednost »neodvisnih«. Med tem ko se je od strani zaupnikov pripadajočih k Uniji slov. rudarjev toraj socialistov postavila lastna kandidatna lista, so se znašli zopet stari bratci v bratskem objemu. Zvezali so se neodvisni z klerikalci in narodnimi socialisti, sestavili skupno kandidatno listo proti socialistični. Ampak navzlic enotni fronti skrajnih revolucionarcev z nasprotniki razrednega boja klerikalci in posestrino fašizma narodnih socialistov je zmagala lista zavednih sodrugov. Pristaši Unije so bili izvoljeni v načelstvo z 72 glasovi; a nasprotniki so dobili samo 51 glasov. Za načelnika II. rudarske skupine je izvoljen sodr. I. Krušič iz Trbovelj.

Vodstvo podružnice Unije slov. rudarjev v Zabukovci naznanja vsem svojim članom, da sklicuje v smislu Unijskih pravil svoj redni občni zbor za v nedeljo, dne 2. marca ob pol 10. uri dopoldne v gostilni g. Cocej v Megojnicali z običajnim dnevnim redom: dopoldne pa v Libojah v gostilni g. Škoberne ob 3. uri. Dolžnost vseh članov je, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Vodstvo podružnice slov. rudarjev Mežica, naznanja vsem svojim članom podružnice Mežica naslednje: V sled razdalje stanujočih članov, in neprilicnosti prosjačenja prispevkov po stanovanjih po podblagajnikih, je odbor podružnice Mežica sklenil na svoji redni seji dne 10. februarja, da se bodo odnem mestu, ki bo pobiral prispevke. To nedeljo v prodajalni konzumnega društva za Slovenijo v Mežici od 8. ure zjutraj do 12. ure dopoldne. V to svrhu bo vsako nedeljo en odbornik na določenem mestu, ki bo pobiral prispevke. To razglašamo v listu »Delavec« zato, da bo vsak član Unije vedel, kje ima v bo-

doče svoje prispevke za plačati. Člani naše podružnice zavedajte se, da je ves uspeh našega razrednega boja odvisen le, od nas samih. Zato naj vsi, ki se zavedate potrebe razrednega boja, izvršite vaše dolžnosti napram svoji organizaciji brezpogojno. S tem boste pokazali disciplino in vaš proletarski čut, tudi onim zaspancem, ki še danes ob strani stojte, da se bodo vzdramili, in postali to kar ste vi, in tako spopolnili našo proletarsko armado. Toraj proč z tistim naziranjem; samo eni naj delajo in ustvarjajo, drugi pa nič. Ne! Delajmo vsi, bodi naš geslo. Odbor Unije slov. rudarjev podružnica Mežica.

Živilska stroka.

Redni občni zbor O. D. živilskih delavcev. Občni zbor Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju v Ljubljani se bo vršil v nedeljo, dne 16. marca t. l. točno ob 8. uri dopoldne v prostorih društvene pisarne Šelenburgova ulica 6, II s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora; 2. Poročilo predsedstva; 3. Poročilo blagajnika; 4. Poročilo nadzorstva; 5. Organizacija; 6. Volitev novega odbora; 7. Slučajnosti.

Osrednje društvo živilskih delavcev je glasom sklepa XIV. redne centralne seje z dne 18. februarja t. l. sklicalo za dne 16. marca t. l. točno ob 8. uri zjutraj v prostorih društvene pisarne v Ljubljani svoj redni letni občni zbor po zgoraj označenem dnevnem redu. Da se bo sklicani občni zbor vršil v redu obveščamo osrednje odbornike in delegate na občnem zboru na sledeči spored:

a) V soboto, dne 15. marca t. l. popoldne se vrši revizija blagajniških in poslovnih knjig. Sodrugi iz Maribora, Celja in Ljubljane naj uredijo tako, da začno ob 2. uri pop. z revizijo; vsi ostali odborniki načelstva in širšega odbora pa naj stvar uredijo, da bodejo dne 16. marca ob 8. uri zjutraj v prostorih, kjer se bo vršil občni zbor. b) za izvoljene delegate veljajo določila, ki so navedena v okrožnici. — Osrednji odbor.

Celje. Komsioniranje novo otvorenih podjetij. V najnovejšem času opazujemo, da celjske oblasti bolj natančno pregledujejo vsa na novo prijavljena podjetja ali prodajalne, v katerih se prodajajo živila. To je vse hvale vredno in za pozdravljati če ne bi imeli pri celi stvari tudi svojih pomislekov, katere hočemo navesti, oziroma merodajno oblast nanje opozoriti. V Celju so se tekom zadnjih dveh let uredile dve nove pekarni. Gospod Lohan, pek. mojster je imel svojo hišo in pekarno v Zakresiji 144, to hišo je prodal, ker prostori niso bili uporabni za tako podjetje kakor je pekarna, ker bi se sicer moralo vse prezidati, kar se pa v teh postojih ne da. Hišo je kupil vrtnar-trovec z zelenjavo g. Ocvirk. Najel si je slavnatega moža in obrt se izvršuje brez vsacega komisionalnega ogleda naprej. G. Lohan pa si je kupil stanovanjsko hišo na Kralja Petra cesti. — Uničil je več stanovanj, ter sezidal parno peč in začel izvrševati pekovsko obrt, kakor se govori brez lokalnega ugleda kakšne komisije da menda celo brez dovoljenja gradbenega načrta, kako naj bo nova pekarna zidana, toraj brez kolodajice. Pecivo prodaja tam v veži, kjer hodijo hišne stranke ven in noter, tam kjer potakajo sode s fekalijem, torej na enem popolnoma nepripravnem prostoru. Druga pekarna je gospoda Lesjaka na Bregu, o kateri nam tudi ni znano drugega, kakor da se je tam uničilo 3 stanovanja. Če je bila ta pekarna kolodirana in če imajo pomočniki in vajenci spalno sobo in po predpisih urejeno kopališče in če je stranišče po higijeničnih predpisih urejeno, vse to je zadeva merodajne komisije, katere bi se moral udeležiti tudi inspektor dela. Če se enemu podjetniku, ki otvori lokal, v katerem hoče prodajati pecivo, odredi komisionalni ogled, ter se mu naroča razne predpise, potem je po našem mnenju tisočkrat važnejše natančnih predpisov tam, kjer se na novo napravlja delavnice za proizvajanje kruha. Upamo, da bo merodajna oblast storila svojo dolžnost vsaj sedaj, ko je na to opozorjena. — Pekovski pomočniki.

Monopolska stroka.

Povišanje plač monopolskemu delavstvu.

Maja meseca je vložil naš Savez monopolskih delavcev v Beogradu spomenico za zvišanje plač. Preteklo je od takrat polnih devet mesecev — a dete se ni rojeno. Menda se potom nihče ne čudi, če je monopolsko delavstvo do skrajnosti ogorčeno.

Pretekli petek se je vršil v tem znamenju tudi shod tobačnega delavstva, na katerem je poročal s. F. Svetek. Iz njegovega poročila smo posneli, da se je zastopnikom »Saveza« v Beogradu končno posrečilo po dolgotrajnih intervencijah, da je monopolska uprava vendarle izdelala predlog za zvišanje plač. Ta predlog je bil oddan ministrskemu svetu v odobrenje. Seveda ministrski svet smatra tudi vprašanja svoje »partije« za važnejše in je šele po večkratnih intervencijah zastopnikov Saveza in GRSJ sklenil, naj finančni minister predlog za zvišanje plač po svoji previdnosti izvede.

Zastopniki GRSJ so pa že tudi pri finančnem ministru dvakrat interveuirali in pri zadnji intervenciji jim je zatrdil, da bo povišice podpisal.

K temu poročilu bi bilo treba pripomniti, da bi morali vsi tobačni delavci cele države vsi naenkrat zatrobiti g. finančnemu ministru — **podpišite!**

Z neenake mero merijo gospodje v našem ravnateljstvu. Zadnjič je naznanil neki mojster enega naših mizarjev, ker je kadil pri delu. To je prepovedano in se kaznuje. Mi to vemo in ne ugovarjamo proti kazni kot taki. Ugovarjamo pa proti temu, da se je tega delavca kaznovalo, zraven tega pa še k slabšemu delu prestavilo. S tem se mu je težko škodovalo, kar je za majhen prestopek prehuda kazen, zlasti ker se mu je naložilo še drugo kazno. Pa ko bi naše ravnateljstvo povsod s tako ostro mero merilo! Le poglejte si tistega mojstra, ki vsak dan kaj prezidava in bo menda kar na svojo roko vso tovarno podr! On je napravil erarju gotovo silno škodo. Če ste toraj že tako strogi, — zakaj ste tako strogi ravno proti revežu?

Vestnik „Svoboda“.

Mesečni obračuni. Glasom centralnega pravilnika opozarjamo vse podružnice, da točno vodijo in izpolnjujejo poslano tiskovine mesečnih obračunov za vsak mesec posebej in naj jih koncem meseca pošljejo na centralo. Opozarjamo, da bo centrala koncem poslovnega leta od vsake podružnice brezpogojno zahtevala tiskovine obračunov, mesečnih poročil gibanja članov in delovanja podružnic za vsak mesec, ker le na ta način se bo potem uvedlo redno poslovanje podružnic.

Oficijelno glasilo. V zadnji okrožnici smo navedli, da je naše začasno oficijelno glasilo strokovni list »Delavec« in v ta namen smo naročili upravi »Delavca«, da naj odslej pošilja vsaki podružnici »Svobode« redno po 1 izvod svoje lista, na katerega mora biti vsaka podružnica obvezno naročena.

Vaditeljski tečaj DTE. ki se je moral radi bolezni s. načelnika preložiti, se bo vršil sedaj 13., 14., in 15. marca t. l. v Trbovljah.

Vsi udeleženci tega tečaja, ki so jih enote že prijavile morajo biti že dne 12. marca zvečer zbrani v dvorani delavskega doma v Trbovljah. Nove prijavitelce naj pa enote prijavijo še najkasneje do 9. marca.

Posebnih obvestil na enote ne bomo razpošiljali.

Načelniška poročila za meseca januar in februar naj vse enote nemudoma dopošljejo Zvezi DTE s svrhu statistike.

Objave.

BREZPOSELNI!

Mnogi izmed nas so že po več mesecev brez službe in zasluzka. Zadnje čase pa postaja položaj še vse bolj kritičen. Podjetje za podjetjem ustavlja svoj obrat, delavcev in uradnikov je vedno več na cesti, ki so izročeni gladi in mrazu.

Kdo nam bo pomagal?

Država, občina in vse javne institucije imajo dolžnost, da pomagajo nam,

ki nismo po lastni krivdi zašli v to nesrečo. Vendar se do sedaj ni nič storilo za nas.

Treba je, da sežemo po samopomoči!

Treba je, da se združimo in da tesno združeni zahtevamo svojih pravic. Treba je, da slišijo merodajni faktorji naš glas, ki mora biti tako glasen, da ga bodo slišali vsi tisti, ki imajo dolžnost brigati se tudi za nas!

Zato smo sklenili na sestanku dne 27. feb., da upostavimo **ODBOR ZA POMOČ BREZPOSELNI!**

Ta odbor ima nalogo pozvati vse brezposelne naj se nujno zglasijo pri njemu, da jih upiše in da potem v njihovem imenu zahteva od kompetentnih faktorjev nujne in izdatne pomoči. Odbor bo napel vse moči, da bodo javni faktorji dali na razpolago brezposelne podpore, da bo država in občina podvzela javna dela, ki naj brezposelnost zmanjšajo in da se bodo organizirala zasilna dela in da se bo organizirala javna zbirka za pomoč brezposelnim.

Vsi, ki ste brezposelni, ki zmrzujete in stradate, vstopite v naše vrste!

Čim več nas bo, tem bolj se bo slišal naš glas in tem bolj se nas bo upoštevalo!

Ne glede na strankarstvo vsi brez razlike pridite, da se skupno borimo za svoj obstoj!

Odbor za pomoč brezposelnim posluje začasno v Šelenburgovi ulici št. 6, drugo nadstropje, levo, vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne.

Pridite! Zglasite se vsi, ki ste brezposelni in podpore potrebni!

Odbor za pomoč brezposelnim v Ljubljani.

Podružnica kovinarjev na Javorniku sklicuje za v nedeljo 9. marca ob 2. uri popoldne svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v prostorih gostilne »Zvab« na Javorniku.

Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole.

2. Volitev novega odbora in raznoterosti.

Pozivljamo članstvo, naj se občnega zbora polnoštevilno udeleži in s tem dokaže, — da je trditev nezavisnih, da nas je samo 15 — navadna laž. Pokazimo, da smo res mi med prvimi, ki izvršujemo pravilnik. — Odbor.

Podružnica Osrednjega društva usnjarijev v Ptujju, javlja, da se bo vršil dne 16. marca t. l. občni zbor z društvenem lokalu pri pošti »Bierquelle«. Začetek točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Prečitanje zapisnika; 2. poročilo blagajnika, a) od preteklega mesečnega zaključka, b) letoletni obračun; 3. volitev novega odbora; 4. raznoterosti. Dolžnost članstva je, da se občnega zbora točno udeleži. — Odbor.

Zahvala. Podpisana se najiskrenejše zahvaljujem delavcem in obratnemu vodstvu v obratu Samassa (Strojne tovarne in livarne) v Ljubljani, ki so mi dali gmotno podporo ob smrti mojega moža v znesku Din 803.— Zofija Družnikova.

ZDRAVNIŠKE ORDINACIJE

v ambulatoriju ljubljanske poslovalnice Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Gradišče štev. 2.

Za splošno medicino:

vsak delavnik od 8. do pol 10. ure g. dr. Janežič Pavel.

od 9. do pol 11. ure g. dr. Zajec Iv.

od pol 11. do 12. ure g. dr. Košenina Peter.

od pol 16. do 17. ure g. dr. Drobnič Ivan.

Za pljučne bolezni:

vsak delavnik od pol 13. do pol 14. ure g. dr. Jamar Tone.

Za kirurgijo (rane, telesne poškodbe itd.):

vsak delavnik od pol 14. do pol 15. ure g. dr. Krajec Pavel.

od 17. do 18. ure g. dr. Minar Franc.

Za otroške bolezni, obenem posve-tovalnica za matere:

vsak delavnik od pol 14. do pol 15. ure g. dr. Derč Bogdan.

Za ženske bolezni in porodništvo:

vsak delavnik od pol 13. do pol 14. ure g. dr. Pintar Ivan.

Za kožne in spolne bolezni:
vsak delavnik razen ob četrtkih od 8. do 9. ure g. dr. Demšar Jernej.

Za notranje bolezni ter bolezni v vratu in nosu:

vsak delavnik od 15. do 17. ure g. dr. Bleiweis Demeter (na svojem stanovanju, Kongresni trg 3. I.

Za živčne bolezni:
vsak delavnik od 14. do 15. ure g. dr. Robida van (na svojem stanovanju, Dalmatinova ulica 4.

Za ošesne bolezni:
vsak delavnik od 9. do 11. ure g. dr. Dereani Ernest (na svojem stanovanju Frančiškanska ulica 4.

Za bolezni v ušesih, nosu in vratu ter ošesne bolezni:

vsak delavnik od 11. do 12. in od 14. do 15. ure g. dr. Pogačnik Josip (na svojem stanovanju Kralja Petra trg 8.

Opozorilo članom: Nakaznice za zdravnika se izdajajo vsak delavnik od 8. do 18. ure, tako da tudi popoldne prihajajoči člani lahko kakoj dobe zdravnika.

Pravica do pomoči ob bolezni in nezgodi se dokazuje s potrdilom delodajalčevim (§16 ZZD), da je zavarovanec resnično zaposlen.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1924.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 26. februarja 1924.

Japonska si je opomogla s čudovito naglico. Pomorske luke so povečini vzpostavljene, hiše rastejo kot gobe po dežju in splošno življenje v državi se konsolidira. — V zunanji politiki žal ne moremo zaznamovati pozitivnih rezultatov. Diplomacija je s svojim tajinstvenim plaščem prikrla imperijalistične težnje in želje po ozemljih onkraj japonskih otokov, t. j. Kitajski, ni pa mogla utajiti napetosti, ki vlada prav sedanjih čas med njo in Rusijo. Mednarodni forum je sicer že definitivno rešil vprašanje Vladivostoka in Sahalina, kar sta pravno priznali obe državi. Dejansko stanje pa je povsem drugo. Sahalin je polotok, ki je sam po sebi brez pomena, ker je večina leta pokrit z ledom. Važen pa je v stratežnem oziru. Tam bi lahko imele oporišča Rusija in Japonska. In v tem tiči jedro spora. — Pri Vladivostoku pa je stvar še pomembnejša. Vladivostok je edina ruska luka, ki more vzdrževati ogromni promet, ki teži iz Rusije na vse kraje in konce. Pa še to v omejenem obsegu, ker je vladivostoška luka dve tretjini leta zamrznjena.

Črno morje ji je omejil in zaprl Carigrad, deloma po krivdi malenkostnih težanj Bolgarije, deloma imperijalističnih poizkusov velike antante, zlasti Anglije, ki bi si rada prisvojila Bospor in Dardanele, kot je to napravila napram Španiji v zadevi Gibraltarja, napram Egiptu glede sueškega prekopa, ki ga je sezidal francoski inženir a carino pobira Anglija.

Rusija je bila doslej v verskih vprašanjih popolnoma indiferentna. Zadnje čase so se pa pojavila tudi tamkaj gibanja, ki streme za tem, da se združita Moskva — versko središče Rusov — z Vatikanom v svrhu lažjega političnega sporazuma. Med tem ko Italijani demontirajo, ruski uradni krogi to odkrito priznavajo. Zadnjim lahko verjamemo, ker je bila med tem itak sklenjena trgovinska pogodba med obema državama in že prihajajo prvi transporti žita v Italijo. Težišče evropske politike je sedaj v financah. Reparacije so samo lep izraz za dolgove. Nemčija izkuša reparacije zadržati z naglašanjem svoje slabe valute, pri čemer pa bolj in bolj ojača in razmnožuje svojo industrijo. Ker ni prišlo do sporazuma z Rusijo, skuša ubrati pot proti zapadu, to je proti Angliji, kateri na morju ne more več konkurirati. Tega se Anglija dobro zaveda, in zato ne odmiha roke, ki ji jo nudi Nemčija.

Vse to opazuje Francija s pazljivim očesom. Tem opazovanjem slede tudi dejanja. Ta dejanja so našla izraz v zasledbi Porenja in Porurja, ki ju Francozi na noben način ne bodo vrnili,

dokler jim Nemčija ne restavrira ozemelj severne Francije, ki so bila porušena med vojno. Dočim kujejo Angleži iz tega političnega nasprotstva svoj gospodarski kapital, si prizadeva Amerika, da bi ta nasprotstva ublažila. Novi začasni predsednik Zedinjenih držav je sprva vstrajal na principu svojega predhodnika Hardinga, kasneje pa je krenil na pot Wilsona, ki je hotel s svojo človekoljubnostjo dvigniti Evropo iz njenega prepada. Rezultat vsega delovanja zadnjih treh predsednikov Amerike je ta, da vlada v Ameriki silovito brezposelnost, Evropa pa je v finančni krizi, iz katere bo težko našla izhoda normalnim putem.

Rusija je vrgla svojo močno roko proti iztoku, ker hoče preko Kitajske zavreti prodiranje žoltega plemena na zapad. Hkrati pa je obrnila svoj obraz k zapadnim državam, s katerim se je voljna sporazumeti. Večina zapadnih držav je Rusijo itak že priznala. To je bilo politično priznanje. Sedaj gre le še za gospodarska vprašanja. Največje težkoče tvori vprašanje predvojnih dolgov, pri čemer pa so udeleženi izraziti kapitalisti. Rusija jih zato ni hotela dolgo priznati, sedaj pa je z ozirom na to, da končno mora priti do sodelovanja vse Evrope pristala na to, da je pripravljena povrniti dolgove, seveda pod gotovimi pogoji. Pogajanja glede financ vodi v imenu Rusije Rakovski.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo so izpadla, kakor je bilo pričakovati. Najprej nas je Italija porinila preko Postojne in Idrije, na to nam je po triletnem prerakanju vzela Reko in Zadar, sedaj pa zahteva gotovih ugodnosti na Južni železnici, ki jo je med tem naša država itak podržavila. Pristanišča poleg Reke, to so Delta Baroš in Biankino nimajo do sedaj še nobenega pomena, ker niso tehnično dograjena. Posledica tega zadnjega »prijateljskega« sporazuma bode ta, da bo rastla trava i v reškem i v naših pristaniščih. V zahvalo Italiji odpotuje naša kraljevska dvojica v Rim, da izkaže italijanski nastitji svoje prijateljstvo. Da tamkaj ne bo manjkalo silno zaposlenih ministrov in njihovih sorodnikov (predvsem soprog!) je samo po sebi umevno. Med tem delavstvo, ki je bilo doslej zaposleno v Reki ne ve, kam bi se obrnilo. Ne glede na to, da vlada začasna brezposelnost po vsem svetu, si ne more pritrpati prisojbin, ki so potrebna za potovanje.

Svoj čas smo občudovali, oziroma smejali parlamentu v Mehiki. Na to je prišla na vrsto skupščina v Budimpešti, kjer so se poslanci vsak teden stegli. Sedaj smo pa dosegli to viteško stanje tudi v Beogradu. Poslanci, ki imajo sklepati in skrbeti za dobrobit ljudstva, si kratkomalo prirede domačo zabavo v parlamentu. Ko gre za načelna vpra-

šanja, se dva poslanca lepo skregata, prvi potegne pest, drugi revolver in prične se huronska bitka, pri čemer seveda ni nikogar mrivega. Uradniško, agrarno, invalidsko vprašanje pri tem ostane nerešeno.

V parlamentu se nadaljuje proračunska razprava. Zakon o državnem proračunu bi imel biti rešen že pred par meseci, a je vlada vprašanje zadrževala radi namišljene bolezni Pašiča in finančnega ministra Stojadinovića. Ob enem boleha minister zunanjih poslov dr. Ninčić, ki so mu pred vsem konvencije z Italijo hudo nadležne. — Vlada povdarja, da bo vprašanje državnega proračuna rešeno še ta teden, koliko je temu verjeti, vemo iz dosdanjih izkušenj.

Pouk in razvedrilo.

Kaj je pripovedoval francoski finančni minister na volilnem shodu? — Marsikdo bi si mislil, da je bil njegov govor pred volilci skozinsko političen in da je razlagal sedanji pereči položaj. Toda prav nič takega ni storil Loucher, marveč je predaval svojim volilcem o reji perutnine, rekoč: Dragi kmetovalci! Ako hočete prispevati k potrebnim gospodarski obnovi naše dežele, potem se morate baviti z različnimi gospodarskimi panogami, v teh krajih posebno z rejo kuretnine. Opozarjam Vas na tole: Vaše kokoši, ali ni res v sedanjem času neso manj jajc nego poleti; moje v Louvecienu pa nesejo jajca tudi sedaj pozimi, tako da jih imam dovolj v vsakem letnem času. Pa zakaj? Zakaj nesejo kokoši poleti več jajc nego pozimi? Ker več jedo t. j. ker jedo dalje časa vsak dan. In zakaj? Zato ker je svetlo tudi v onih zgodnjih urah, ko po zimi ni svetlobe. Zato pa storite to kar sem storil jaz. Napeljal sem električno luč v kurnike v urah, v katerih je poleti svetlo, pozimi pa tema. Ako bodo vsi delali tako, bomo imeli na Francoskem na milijone jajc preveč. Poskusite!

Pospeševanje rasti potom električne svetlobe. — Na vrtnarski visoki šoli blizu Berlina so osvetljevali razne rastline z električno lučjo, da bi rešili problem pospeševanja rasti. V to svrhu so se poslužili Wictoktovih reflektorjev, ki so jih postavili 70 cm od rastlin. — Svetilke so gorele od mraka do polnoči tako, da so imele rastline tudi nočni počitek. Na ta način osvetljene rastline so rastle hitreje kot navadne. Rože so n. pr. cvetele prej in so se popolnoma razvele z dolgimi stebli, ravno nasprotno z navadnimi rastlinami. Osvetljena salata je dala 50 odstotkov več pridelka kot navadna. Neosvetljeni fižol ni uspel, osvetljen pa je razvel v polovici februarja. V nomebru osvetljene jagode so bile v februarju v polnem cvetju; pokazale so bogate plodove, ki pa radi mraza niso dozoreli.

Obrekovanja se kujejo na skrivnem, ampak obrekovalci pogostoma pozabijo, da doseže solnce tudi temne kraje.

V imenu Štok. kom. (F. odb. GDSJ.)

Izdajatelj: Frana Svetek.

Odgovorni urednik: Jeko Berdajs.

Tiska tiskarna Makso Hrovatica.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanrednega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev), Elza liljno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštnino 40 Din) in 10% doplatka in drugi Elza preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza trg št. 394, Hrvatsko.

Razširjajte „Delavca“.

Kino „Ljubljanski dvor“.

28., 29., 1. in 2.

Zveri.

Filmska drama v 7 dej.

28. in 29.

Beneški Fornaretto.

KINO MATICA

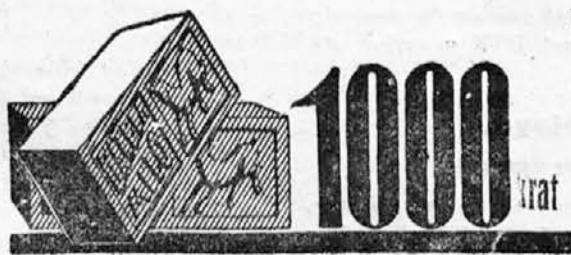
Zmožni

usnjarski pomočniki

se takoj sprejmejo. Reflektanti naj se oglase pri tovarni usnja

A. PODVINEC & CIE.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU.

je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO „GAZELA“

ZADRUŽNA BANKA

v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.